

Årsberättelse 2021

Innehållsförteckning

Årsberättelse 2021.....	1
Uppgifter om förbundet.....	3
FDUV:s kontaktuppgifter	3
FDUV:s förbundsstyrelse 2021-2023	3
FDUVs personal.....	4
Medlemsföreningar	5
Medlemskap i organisationer.....	5
Årsberättelse 2021.....	6
1. ALLMÄNT OM FDUV	6
2. PÅVERKAN.....	7
2.1 Aktuella teman och reformer	8
2.3 Utlåtanden, samarbete och rapporter	9
2.4 Kontakt till medlemmarna.....	9
3. SAMARBETE FÖRBUND-FÖRENING.....	10
4. LÄGER OCH FRITID	10
4.1 Lägerverksamhet	10
4.2 Fritidsverksamhet.....	11
5. FAMILJARBETE, BOENDE OCH SYSSELSÄTTNING	12
5.1 Projektet Familjen i centrum och kursverksamhet	12
5.2 Stöd på vägen mot ett eget hem	13
5.3 Projektet Steget vidare - från arbetsverksamhet till arbete med lön.....	14
6. LÄRUM	15
6.1 Spridning och handledning.....	16
6.2 Materialproduktion och övrig verksamhet	16
7. LL-CENTER	17
7.1 LL-Bladet	17
7.2 Textbearbetning, rådgivning och kurser i att skriva lättläst.....	18
7.3 Läsombud och frivilliga högläsare	18
7.4 LL-centers påverkansarbete	19
8. STEG FÖR STEG.....	19
9. INFORMATION OCH KOMMUNIKATION	21
10. SAMARBETE	24
10.1 Nationellt samarbete.....	24
10.2 Nordiskt samarbete.....	25
10.3 Internationellt samarbete	25
10.4 Utvecklingssamarbete.....	25
11. FÖRVALTNING	25

Uppgifter om förbundet

FDUV:s kontaktuppgifter

FDUV, förbundet för personer med utvecklingsstörning eller annan intellektuell funktionsnedsättning rf

HELSINGFORSKANSLIET: Nordenskiöldsgatan 18 A
00250 HELSINGFORS

TELEFON: (09) 434 23 60

E-POST: fduv@fduv.fi

VASAKANSLIET: Storalånggatan 60
65100 VASA

TELEFON: (06) 319 56 52

E-POST: fduv.vasa@fduv.fi

WEBBPLATS: www.fduv.fi

FDUV:s förbundsstyrelse 2021–2023

ORDFÖRANDE: Mikaela Björklund
VICE ORDFÖRANDE: Beatrice Wahlström
Christel Granholm-Hagen

ORDINARIE MEDLEMMAR:
Irja Bergholm
Susan Enberg
Eivor Hansen
Ann-Sofie Holmberg
Åsa Krook
Christina Mannfolk
Marion Norrgård-Långbacka
Kerstin Strengell
Joakim Smeds

ERSÄTTARE:
Eija Selenius
Ove Smeds
Benita Haals
Hans Henriksson
Leo Puhakka
Peter Lönnfors
Lars-Erik Björklund
Ulrika Häggman
John Pelkonen

Förbundet har under 2021 också samlats till ett vår- och ett höstmöte.

FDUVs personal

I Helsingfors

verksamhetsledare
administrativ chef/personal ansvarig
ekonomiassistent
administrativ koordinator (till 9.9.2021)
administrativ koordinator (från 1.11.2021)
teamledare, sakkunnig i intressepolitiskt arbete
(moderskapsledig från 3.2.2021)
vik. sakkunnig inom påverkansarbete
(från 14.1.2021)
informatör
koordinator/familjearbete
sakkunnig i boendefrågor (till 5.2.2021)
Koordinator för läger och DUV-föreningar
teamledare/LL-Center
koordinator för läsombudsverksamhet
vikarierande redaktör på LL-bladet
redaktör/LL-Bladet
pedagogisk utvecklare/Lättläst (studieledig 2021)
vik. pedagogisk handledare
pedagogisk planerare / Lärum (från 23.8.2021)
kontorsbiträde (permitterad från 12.3.2021)
kontorsbiträde (permitterad från 12.3.2021)
verksamhetskoordinator/Steg för Steg
regional koordinator/Steg för Steg
projektledare/Steget vidare
projektassistent/Steget vidare (från 24.5.2021)
lägerassistent (24.5-4.7, 12.7-3.8.2021)

Lisbeth Hemgård
Patricia Wessman
Charlotte Vaskola-Åminne
Mattias Lehtinen
Lasse Strömberg

Annette Tallberg-Hahtela

Vanessa Westerlund
Matilda Hemnell
Henrika Mercadante
Nina Normann
Filippa Sveholm
Johanna von Orgies-Rutenberg
Veronica Andersson
Berenike Marschan
Maria Österlund
Carina Frondén
Nina Rosenblad
Marie Selenius
Daniela Frankenhaeuser
Isa Moisio
Sofia Jernström
Frank Lundgren
Melanie Shametaj
Paulina Bäckström
Clara Rutenberg

I Vasa

teamledare/Lärum
försäljningssekreterare/Lärum
(till 30.11.2021, tjänstledig 1.9-30.11.2021)
pedagogisk utvecklare/Lärum
(till 31.7.2021, tjänstledig 1.4-31.5.2021)
pedagogisk planerare/Lärum (från 1.9.2021)
sakkunnig inom boendefrågor
och påverkansarbete, ledare för familjeteamet
sakkunnig inom familjearbete
kurs- och regionalkoordinator/Steg för Steg
projektledare / Steget vidare
projektassistent/Steget vidare (från 1.6.2021)
koordinator för läger och DUV-föreningar
(moderskapsledig till 1.10.2021)
vik. koordinator för läger och DUV-föreningar
(till 30.9.2021)
kontorsbiträde
sommарvikarie för lägerkoordinator
(1.6-31.7.2021)

Malin Sandström

Ann-Christin Hagstrand

Fredrika Nyqvist
Susanne Nygård

Susanne Tuure
Camilla Forssell
Annika Martin
Erika Backman
Matilda Hemming

Tina Holms

Pamela Abbors
Rebecca Honkanen

Carolina Svartsjö

Medlemsföreningar

	Antal medlemmar
DUV i Östra Nyland	141
DUV i Mellersta Nyland	310
DUV i Västnyland och Kimitonejden	264
DUV i Västra Åboland	135
DUV på Åland	415
DUV i Sydösterbotten	201
DUV i Vasanejden	393
DUV i Nykarleby	190
DUV i Jakobstadsnejden	350
DUV i Karlebynejden	186
Steg för Steg	219
Totalt	2 804 medlemmar

Medlemskap i organisationer

FDUV är medlem i följande organisationer:

- Aspa-stiftelsen
- Centraförbundet för barnskydd
- Handikappforum
- Inclusion Europe
- Inclusion International
- Kehitysvammaliitto
- FINGO - Servicecentrum för utvecklingssamarbete
- Förbundsarenan
- Inclusion Nordic
- SAMS - Samarbetsförbundet kring funktionshinder
- SOSTE - Finlands social och hälsa
- Vammaiskumppanuus - Samverkan inom funktionshinder
- VATES-stiftelsen

Förbundsstyrelsen framför sitt varma tack till alla som stött FDUV:s verksamhet och strävanden under året 2021.

Årsberättelse 2021

1. ALLMÄNT OM FDUV

FDUV är intresseorganisationen för svenskspråkiga personer med intellektuell funktionsnedsättning i Finland. FDUV står för frihet, delaktighet, utveckling och valmöjligheter för alla - också för dem som behöver stöd i vardagen.

Vi är en nationell människorättsorganisation som arbetar för att svenskspråkiga personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga ska få en jämlik ställning i samhället och service och stöd på sitt eget modersmål.

FDUV är också en serviceproducent som erbjuder tjänster till personer med intellektuell funktionsnedsättning och andra med liknande stödbehov. Vi utvecklar ständigt stödet för målgruppen och deras anhöriga.

FDUV bildades redan 1971 i sin nuvarande form, då med enbart en anställd. FDUV hade under år 2021 ca 28 anställda, av dem var sju deltidsanställda.

FDUV är en viktig plattform för personer med intellektuell funktionsnedsättning, för anhöriga och för personal inom omsorgen och skolvärlden. FDUV informerar, utbildar och påverkar attityder på svenska i Finland.

FDUV har elva medlemsföreningar med 2804 medlemmar, men vi erbjuder många fler personer tjänster; allt från personer med flerk Funktionsnedsättning med stort stödbehov till personer med läs- och skrivsvårigheter, med mindre stödbehov. Vårt uppdrag definieras inte av diagnoser, utan av det stödbehov människor har.

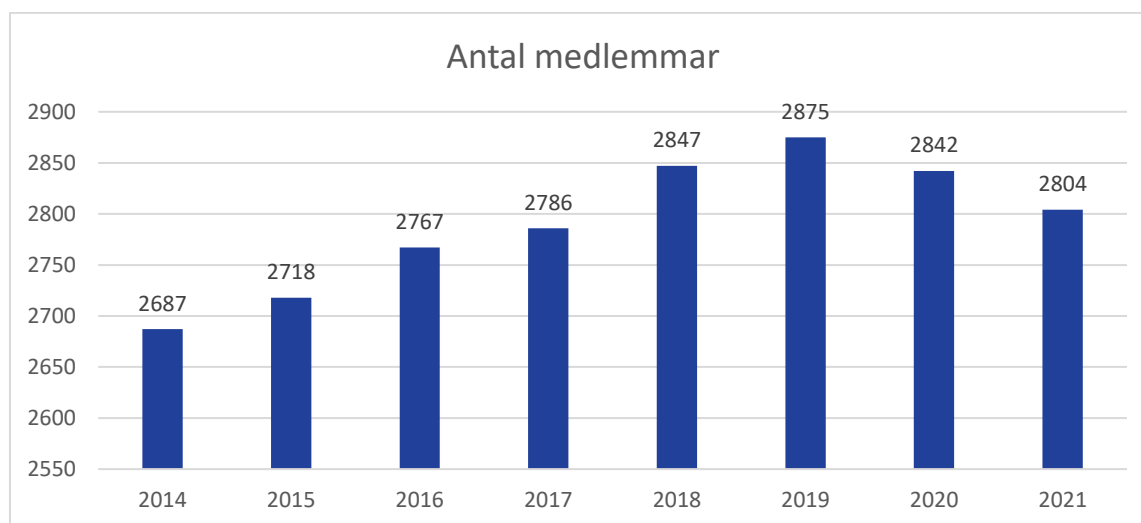
Liksom hela samhället påverkades förbundets verksamhet under året 2021 fortfarande i hög grad av coronapandemin. I början av året gav vi fortsättningsvis rapporter till statens lägescentral, tillsammans med våra finskspråkiga systerorganisationer, om hur pandemin och restriktionerna drabbade personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga.

När pandemin avtog, kunde förbundet under hösten också erbjuda aktiviteter på plats. Bland annat DUV-dagarna i november väckte intresse, förbundet samlades till en gemensam träff i Tammerfors.

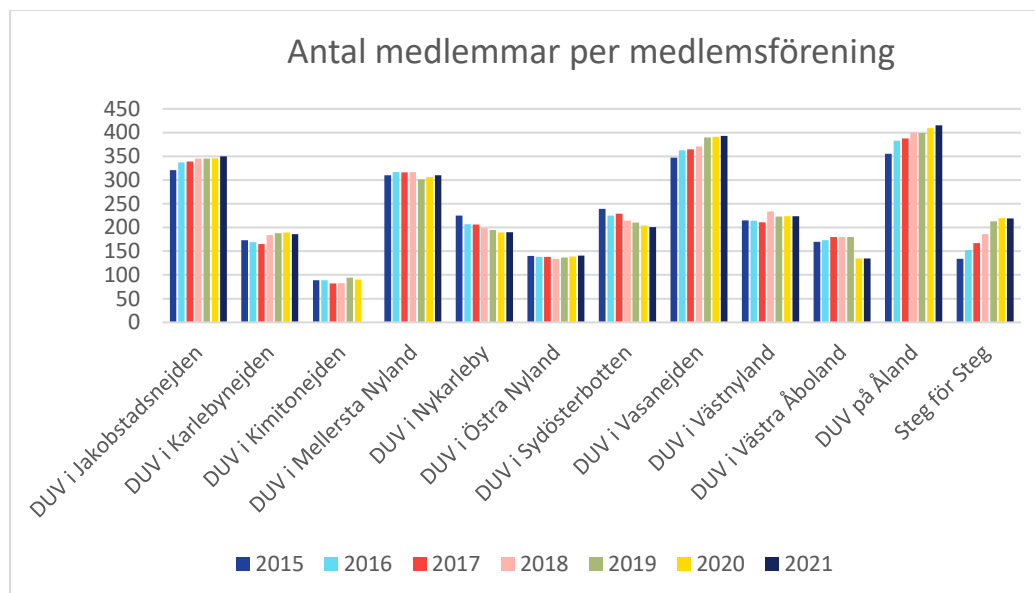
Under verksamhetsåret sjönk förbundets totala medlemsantal något, vilket bland annat vittnar om en rätt ålderstigen medlemskår.

DUV-föreningen i Kimitonejden upphörde med sin verksamhet och uppmanade sina medlemmar att bli medlemmar i DUV i Västnyland, som utvidgade sin verksamhet och erbjöd fritidsverksamhet också på Kimitoön. DUV i Västnyland ändrade sitt namn till DUV i Västnyland och Kimitonejden. Flera medlemmar från Kimitoön anslöt sig till DUV i Västnyland och Kimitonejden, men många medlemmar från Kimitonejden avslutade också sitt DUV-medlemskap. Sammanslagningen av föreningarna resulterade i ett minskat medlemsantal. Se figur 1 och 2.

Figur 1. Medlemsutvecklingen i FDUV:s medlemsföreningar 2014-2021

Figur 2. Antal medlemmar per medlemsförening 2015-2021

2. PÅVERKAN

FDUV:s mål för år 2021 var fortsättningsvis att påverka utformningen av bland annat social- och hälsovårdsreformen samt sammanslagningen av specialomsorgslagen och handikappservicelagen till den nya funktionshindersservicelagen. Påverkansarbetet leds av verksamhetsledaren och den sakkunniga i påverkansarbete med stöd av påverkansteamet och intressepolitiska arbetsgruppen. Verksamheten finansierades till största delen med medel från STEA.

FDUV:s påverkansarbete koordinerades i ett påverkansteam. I teamet ingick den sakkunniga inom påverkansarbete, verksamhetsledaren, informatören, teamledaren för familjearbete, den sakkunniga inom boendefrågor, den sakkunniga från Lärum, projektledaren för Steget vidare-projektet och en regional koordinator från föreningen

Steg för Steg. Påverkanssteamet träffades cirka en gång per månad och behandlade aktuella ärenden samt utvärderade och koordinerade åtgärderna inom vårt påverkansarbete.

Den intressepolitiska arbetsgruppen inledde en ny mandatperiod år 2021. Arbetsgruppen består av representanter för föreningarna och sakkunniga från FDUV. Arbetsgruppens möten ordnades på distans och gruppen sammanträdde 8 gånger under året. Aktuella teman såsom funktionshindersservicelagen, vårdreformen och bankkoder med mera diskuterades under året.

2.1 Aktuella teman och reformer

Påverkansarbetet präglades delvis av coronapandemin, men inte i samma utsträckning som under år 2020. Rapporteringen tillsammans med FDUV:s finska systerorganisationer till statsrådets lägescentral om hur pandemin påverkar personer med intellektuell funktionsnedsättning fortsatte under våren 2021, ungefär en gång i månaden. Speciellt vaccin och vaccinationsordningen väckte frågor som vi skrev ett ställningstagande om tillsammans med våra finska systerorganisationer. I och med att spridningen av viruset minskade, avtog även den regelbundna rapporteringen under hösten. Statsrådets lägescentral har varit mycket nöjd med rapporterna.

Social- och hälsovårdsreformen tog ett stort steg framåt när riksdagen godkände reformen i juni. Glädjande nog motsvarar modellen för service och vård för svenskspråkiga personer med intellektuell funktionsnedsättning långt de linjedragningar FDUV fört fram under de senaste tio åren.

Under året kommenterade FDUV vårdreformen i så väl debattartiklar, media som i möten med beslutsfattare på både kommunal- och riksnivå. I februari gav förbundet ett skriftligt utlåtande om vårdreformen till riksdagens social- och hälsovårdsutskott. Dessutom har FDUV påverkat beredningen av vårdreformen på lokalnivå i Nyland där förberedelserna framskridit längst. Under hösten inledde KEPA-projektet sin verksamhet som planerar hur servicen för personer med intellektuell funktionsnedsättning ska byggas upp i Nylands samtliga välfärdsområden, inklusive Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen. FDUV:s verksamhetsledare har sedan hösten 2021 medverkat i KEPA-projektets arbetsgrupp som planerar på vilket sätt de svenskspråkiga tjänsterna ska anordnas i framtiden.

Efter att vårdreformen godkändes i riksdagen inleddes förberedelserna inför välfärdsområdesvalet i januari 2022. Sakkunnig i påverkansarbete deltog under hösten i Steg för Stegs lokala grupper för att informera om vad vårdreformen innebär och om det kommande välfärdsområdesvalet. Dessutom planerades och genomfördes en gemensam kampanj "Välfärden angår alla" tillsammans med SAMS och dess medlemsförbund (FDUV, FMA, FSS, Svenska hörsselförbundet och Psykosociala förbundet) inför välfärdsområdesvalet. Syftet var att uppmana medlemmarna att rösta och sprida information om varför valet är viktigt för personer med funktionsnedsättning. Kampanjen bestod av en informationsvideo om valet och ett webinarium med inbjudna talare. Under webinariet diskuterades bl.a. de nya välfärdsområdenas uppgifter och hur man ska trygga vården på svenska. Omkring 50 personer deltog i webinariet.

Beredningen av en ny funktionshindersservicelag skulle ursprungligen inledas år 2020 men sköts fram till år 2021 på grund av coronapandemin. Under våren ordnade THL och Social- och hälsovårdsministeriet sex öppna hörandetillfällen på distans om funktionshindersservicelagen. FDUV bidrog med både skriftliga utlåtanden och muntliga anföranden. Påverkansarbetet kring funktionshindersservicelagen fortsatte under hösten i nära samarbete med våra finska systerorganisationer bland annat genom skrivelser och möten med lagberedarna.

2.3 Utlåtanden, samarbete och rapporter

Under året utarbetade FDUV 15 utlåtanden och ställningstaganden för att påverka service och tjänster för personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga.

FDUV deltar även aktivt i olika nätverk. Speciellt samarbetet med våra finska systerorganisationer har varit aktivt och upplevs som värdefullt av alla parter. Dessutom deltar FDUV i Handikappforums påverkansnätverk och arbetsgrupper, SAMS intressentgrupp, Delegationen för utvecklingsstördas boende (KVANK) och i THL:s sakkunniggrupp för den svenska Handboken om funktionshinderservice.

Under hösten publicerades FDUV:s rapport om psykisk ohälsa hos personer med intellektuell funktionsnedsättning. I juni 2019 tillsatte FDUV en arbetsgrupp för att utreda vilka psykiatriska tjänster och vilket annat stöd som finns att tillgå, som kunde bidra till att förbättra situationen för personer med intellektuell funktionsnedsättning i Svenskfinland.

I rapporten redogör arbetsgruppen för olika aspekter och perspektiv på psykisk ohälsa och föreslår dels konkreta rekommendationer, dels mer långsiktiga rekommendationer som kräver socialpolitiska beslut. I samband med att rapporten presenterades för FDUV:s styrelse önskade styrelsen ytterligare information om hur rekommendationerna kunde anslutas till den nya social- och hälsovårdsreformen. Psykiater Kristian Wahlbeck från organisationen Mieli ombads att kommentera arbetsgruppens rekommendationer och ge synpunkter på hur vårdreformen kommer att påverka psykiatriska tjänster. Utgående från arbetsgruppens rapport och Wahlbecks kommentarer har förbundet utarbetat ett åtgärdsprogram. I åtgärdsprogrammet presenterar FDUV de åtgärder som krävs för att stödet ska utvecklas och förbättras vad gäller både bastjänster och specialkunnande inom området.

2.4 Kontakt till medlemmarna

FDUV erbjuder rådgivning i intressepolitiska frågor till medlemmar. Under 2021 steg antalet kontakter till cirka 300. Största delen av kontakterna kom från anhöriga och handlade om service och stöd. Informationen som framkommer i dessa kontakter används som stöd då förbundet utarbetar utlåtanden och skrivelser och är i kontakt med beslutsfattare och media.

I december 2020 skickades två medlemsenkäter per post till över 2000 hushåll. Den ena enkäten riktade sig till anhöriga och den andra enkäten var lättläst och riktade sig till personer med intellektuell funktionsnedsättning. Intresset för medlemsenkäten var stort och vi fick sammanlagt 314 svar på anhörigenkäten och 248 svar på den lättlästa enkäten. Genom medlemsenkäten fick vi värdefull information om hur coronapandemin påverkat medlemmarna samt hur medlemmarna ser på stödet från samhället och FDUV. Medlemsenkätens resultat presenterades för styrelsen och personalen samt till medlemmarna via medlemstidningen Gemenskap & Påverkan.

I samarbete med FDUV:s familjeverksamhet inleddes en ny digital föreläsningsserie under namnet ”Funktionsrätt i praktiken” om rättigheter och stöd från samhället till personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga. Det ordnades sex olika föreläsningar om aktuella teman såsom stöd till hemmet, intressebevakning, den utvidgade läroplikten och social- och hälsovårdsreformen. Föreläsningarna lockade totalt 111 deltagare.

3. SAMARBETE FÖRBUND–FÖRENING

Förbundet har som mål att upprätthålla en kontinuerlig kontakt med föreningarna och sprida relevant information om förbundets verksamhet, särskilt när det gäller frågor som berör fritidsverksamhet, påverkansarbete och stöd till familjerna. Förbundets personal träffar föreningsaktiva, för att bättre kunna svara på de behov föreningarna har.

FDUV har två deltidsanställda föreningskoordinatorer, en i Vasa som samarbetar med föreningarna i Österbotten, samt en i Helsingfors som samarbetar med föreningarna i södra Finland. Förutom koordinatorerna engageras förbundets personal i de frågor som de är sakkunniga i.

Under året träffade förbundets ordförande och verksamhetsledaren de flesta föreningarna via Teams-möten. Temat för träffarna var hur verksamheten kunnat fortgå trots pandemin och föreningarna hade möjlighet att framföra sina önskemål och berätta om sin verksamhet.

FDUV upprätthåller DUV-nätet som finns på förbundets webbplats. DUV-nätet innehåller material till föreningarna, bland annat månadsbrev, anvisningar för medlemsregistret, redovisningsblanketter, föreläsningmaterial och föreningshandboken.

Förbundet erbjuder stöd och ger praktiska råd beträffande det gemensamma medlemsregistret och föreningarnas webbplatser om det behövs.

DUV-dagarna arrangerades i november, på Scandic Rosendahl i Tammerfors. Sakkunniga berättade om vårdreformen och om hur vården och omsorgen för svenskspråkiga personer med intellektuell funktionsnedsättning ska organiseras i framtiden. Nästan alla föreningar var representerade och glädjen över att få träffas fysiskt var påtaglig.

Även år 2021 understödde förbundet DUV-föreningarna ekonomiskt. Understödet bygger på de kriterier förbundet utarbetat 2020, där bland annat verksamhetens omfattning, medlemsantal och nytänkande när det gäller verksamhet finns som grund för bidragets storlek. Verksamheten finansieras med medel från Finlands Svenska Omsorgsstiftelse.

4. LÄGER OCH FRITID

4.1 Lägerverksamhet

FDUV ordnar årligen sommarläger för personer med intellektuell eller liknande funktionsnedsättning, i alla åldrar. Målet är att deltagarna ska få ett avbrott i sin vardag. Deltagarnas individuella stödbehov och intressen tas i beaktande och lägren skraddarsys enligt deltagarnas behov. Årets tema på samtliga läger var naturen. Deltagarna samlade konstmaterial i naturen och använde naturen som inspiration bland annat i konstverkstäder och diskussioner kring hållbarhet.

Med hopp om att coronapandemin skulle klinga av planerades 21 övernattningsläger under sommaren 2021, 11 i södra Finland och 10 i Österbotten. Därtill planerades ett barn- och syskonläger i Vasa under våren och ett i huvudstadsregionen under hösten. Nytt för sommaren var satsningen på dagläger, 4 dagar i följd, för deltagare som önskar åka hem till natten. 4 dagläger planerades i södra Finland och 4 i Österbotten. Inför lägersommaren fick FDUV omkring 235 deltagaransökningar och 155 lägerledaransökningar. Pandemin påverkade särskilt antalet deltagaransökningar. De var 20 procent färre än inför sommaren 2020.

FDUV fattade beslutet att arrangera läger, pandemin till trots. För att undvika smitta minskade vi gruppstorlekarna och byggde upp program bestående av många uteaktiviteter.

Till varje läger antog vi endast 4 deltagare och 3-5 ledare. Allt som allt deltog 68 personer på läger i södra Finland och 53 personer i Österbotten. Drygt 40 ledare anställdes för sommarlägren.

Eftersom lägren var i mindre format än vanligt, kunde vi inte erbjuda en lägerplats åt alla som ville delta. För dem som inte fick plats, erbjöd vi alternativ verksamhet. I södra Finland arrangerade vi smågruppsträffar. Då åkte våra sommarledare till deltagarnas hemorter och arrangerade sommarprogram för och tillsammans med dem. Allt som allt hölls 16 smågruppsträffar för 27 personer. I Österbotten arrangerades en sommarfestturné, som gick ut på att ledarna besökte cirka 15 boendeenheter under juli månad. I trädgårdarna på enheterna bjöd ledarna på anpassad underhållning, allsång och uteaktiviteter, samt något gott att äta.

Därtill arrangerades digitala träffar, en gång i veckan. Programmet bestod av allt från skivråd och frågesport, till dans och disko. Sammanlagt deltog tiotals personer på de digitala träffarna.

Två lägerkoordinatorer, med stöd av en teamledare, ansvarade för att planera lägren, den ena med ansvar för lägren i Österbotten och den andra med ansvar för lägren i södra Finland. Under sommarmånaderna anställdes två assistenter som hjälpte koordinatörerna. Därtill anställdes 5 ansvariga ledare för daglägren och den alternativa verksamheten.

För att kunna utveckla lägerverksamheten, skickade vi under hösten ut en enkät till anhängarna. Enkäten besvarades av 57 personer.

4.2 Fritidsverksamhet

De lokala DUV-föreningarnas roll som arrangörer av fritidsverksamhet för personer med intellektuell funktionsnedsättning är viktig. Vårt mål är att all fritidsverksamhet i samhället ska vara tillgänglig. Föreningarna samarbetar aktivt med arbetar- och medborgarinstitut, ungdoms- och idrottsnämnder, församlingar och andra föreningar för att målgruppen ska ha en meningsfull fritid. Därtill finns det många personer som önskar delta i fritidsverksamhet inom den egna föreningen.

Även 2021 påverkades föreningarnas verksamhet av coronapandemin. En stor del av den inplanerade verksamheten inahibades, nu för andra året i följd. Flera föreningar tänkte om och började arrangera verksamhet på distans. Andra föreningar lade verksamheten på is. FDUV:s personal hjälpte föreningar med att planera aktiviteter och gav råd om hur verksamheten kunde ordnas på distans.

Digitaliseringen öppnade upp för samarbete mellan föreningarna. Vi skapade en föreningskalender, där de olika föreningarnas digitala program ingick. Det möjliggjorde att medlemmar kunde delta i program över föreningsgränserna. Steg för Steg, DUV i Mellersta Nyland, DUV i Vasanejden, samt DUV på Åland bidrog med program till kalendern som uppdaterades varje vecka under våren 2021. Föreningarna var också tvungna att tänka om gällande styrelsemöten. Flera föreningars möten hölls på distans.

Då smittspridningen lättade lokalt, ordnade vissa föreningar även fysiska träffar. På programmet fanns klubbar, en paddelutfärd tillsammans med andra DUV-föreningar, sommarteaterbesök och diverse jippon. Lokalföreningarna arrangerade nästan all verksamhet digitalt. Deltagarna kunde bestå av grupper av personer eller enskilda individer. Det medför att det är svårt att uppskatta hur många enskilda personer med intellektuell funktionsnedsättning vi nådde, eller hur många som totalt deltog i verksamheten.

5. FAMILJARBETE, BOENDE OCH SYSSELSÄTTNING

I FDUV:s familjearbete vill vi se familjen som en helhet och ge familjemedlemmarna det stöd de behöver, vid den tidpunkt stödet behövs. Till familjen räknar vi barn, unga och vuxna med intellektuell eller annan funktionsnedsättning, föräldrar, syskon, mor- och farföräldrar eller andra närstående som ingår i familjens närmaste nätverk.

Målgrupper är främst familjer i Svenskfinland, men också personal inom vård och omsorg som ger stöd och service till familjerna.

5.1 Projektet Familjen i centrum och kursverksamhet

Det STEA-finansierade projektet Familjen i centrum avslutades den 31.3.2021. Familjearbetet inom FDUV fortsatte med fondfinansiering och hade fokus på en inledande implementering av det långsiktiga stödprogrammet som skapades inom Familjen i Centrum. Stödet till familjer ges i olika livsskeden, speciellt vid brytningsskeden, såsom när en familj får vetskap om barnets funktionsnedsättning, barnet inleder dagvård eller skola, när tonåren, står inför vuxenlivet och stöd kring åldrande. Det långsiktiga programmet visualiserades i en broschyr som spreds till familjer och professionella.

Under år 2021 omfattade familjearbetet i huvudsak verksamhet med fokus på information och kamratstöd, verktyg att hantera vardagen och rekreation.

Coronapandemin gjorde att gruppträffar och föreläsningar till viss del förverkligades genom digital verksamhet. Nätcaféträffarna fortsatte, även med inbjudna sakkunniga. Totalt ordnades 9 nätcaféträffar för anhöriga, två digitala föreläsningar, en med temat tonår och funktionsnedsättning och en med temat problemskapande beteende. Valet av teman utgick från föräldrarnas respons om behov av information och konkreta verktyg i vardagen. De digitala föreläsningarna lockade totalt 75 deltagare. I april gästades nätgruppen av läkare Anna-Barbara Kress som föreläste kring covid-19 och risker för personer med Downs syndrom.

På sommaren kunde Familjesemesterveckan i samarbete med Svenska semesterförbundet genomföras som planerat och FDUV bidrog med hjälpledare. Under hösten arrangerades två familjekurser, en i Närpes och Familjekraftdagar i Karislojo, varav den ena i samarbete med Folkhälsan. Båda familjekurserna lockade många sökande och alla familjer kunde inte beviljas plats.

En familjedag i Pargas med temat "Glädje och ro i vardagen" möjliggjordes genom ett brett samarbete med lokala aktörer; Pargas stad, den lokala DUV-föreningen, Folkhälsan och Kårkulla. Därtill ordnades en temadag för pappor i Vörå. Två föräldragrupper online ordnades utgående från Mielis föräldrastödsmodell "Alla Barn i Centrum". Föräldrarna fick ta del av information och utbyta tankar, erfarenheter kring konkreta verktyg gällande konflikthantering, att främja en positiv samvaro och ett stärkt föräldraskap. Föräldrar till personer med funktionsnedsättning kontaktade FDUV:s familjearbete för stödsamtal och rådgivning. Samtalsstödet kompletterades med serviceplanering och kartläggning av familjens situation i syfte att hjälpa dem vidare med sina processer. Detta stöd omfattade totalt 28 familjemedlemmar.

Familjestödjarverksamheten fortsatte efter Familjen i centrumslut som en del av FDUV:s familjearbete. Koordinatorerna hade telefonsamtal med alla 31 familjestödjare för att följa upp deras frivilliga stödarbete och gav dem handledning. Familjestödjarna träffades digitalt 3 gånger under året för uppdatering av aktuella frågor inom funktionshinderservicen. En familjestödjarträff kunde genomföras i Åbo med innehåll kring reflektion och inspiration med tanke på det fortsatta frivillig-uppdraget. Familjestödjarträffen samlade deltagare från hela Svenskfinland, inklusive Åland.

Den omtyckta arbetsboken kring serviceplanering, Pussel för ett gott liv 2.0, uppdaterades på finska av Vammaisperheyhdistys Jaatinen. FDUV översatte arbetsboken till svenska och spred den till familjer och professionella, i syfte att stärka familjernas delaktighet i serviceprocesserna. Novias socionomstuderande i Vasa fick bekanta sig med arbetsboken inom ramen för en kurs i socialhandledning. Likaså uppdaterades en handbok för unga med information om brytningsskedet för familjer med unga med intellektuell funktionsnedsättning i åldern 16-19 år. Handboken skapades i samarbete med FDUV:s påverkansavdelning och Steget vidare.

Informationen och utbudet av material på FDUV:s webbplats uppdaterades med information till familjer. Likaså uppdaterades Webbsajten meranord.fi. Information spreds via nyhetsbrevet, FB-grupperna Funkisvardag med barn och Funkisvardag med unga och vuxna, bloggtexter och artiklar.

De främsta samarbetspartnerna under året var Folkhälsan, Kårkulla samkommun, Mieli - Psykisk hälsa i Finland och de lokala DUV-föreningarna. Inom det fondbaserade familjearbetet arbetade en deltidsanställd koordinator i södra Finland och en koordinator i Österbotten (80 %) med stöd av en kurskoordinator och en teamledare.

Under året deltog totalt 252 familjemedlemmar, 200 föräldrar och 52 personer med intellektuell funktionsnedsättning, i verksamheten. Trots minskade personalresurser innebar det en deltagarökning på 17 %, från 216 deltagare år 2020.

5.2 Stöd på vägen mot ett eget hem

Målet för FDUV:s boendeverksamhet är att erbjuda och sprida information om flyttförberedelse och om olika boendeanternativ och -tjänster till familjer, kommuner, serviceproducenter och föreningar. Det är viktigt att medvetandegöra att flyttförberedelse finns att tillgå på svenska.

Det finns ett stort behov av nya och kreativa lösningar för boendelösningar för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Hela familjen ska vara delaktig i flyttprocessen, och flyttaren ska erbjudas kurser och information om olika alternativ på ett sådant sätt att hen kan omfatta informationen. Trots behov produceras det på årsbasis få nya boendeenheter inom den svenskspråkiga omsorgen, vilket ställer krav på nytänkande kring alternativa boendetjänster.

Vår ambition är att personer med intellektuell funktionsnedsättning hittar ett eget hem som passar dem, inklusive lämpliga stödåtgärder, och att familjerna får stöd i hela flyttprocessen. Ett annat mål är att sammanföra familjer så att de kan få kamratstöd av varandra och höra hur andra löst boendefrågor i liknande situationer.

Under året nådde vi 354 personer kring flyttförberedelse, såväl personer med intellektuell funktionsnedsättning och anhöriga som professionella. Kontakten till anhöriga och flyttare skedde både individuellt och i grupp.

2021 var det sista året STEA beviljade medel för flyttförberedelse. Insatserna under året handlade om att slutföra och att överföra påbörjade kontakter till professionella och att påskynda utvecklandet av boendetjänster, samt att sprida kunskande om betydelsen av flyttförberedelse.

Under hela året pågick tre olika diskussionsgrupper för anhöriga med temat boende. Grupperna träffades ca 1 gång per månad. Majoriteten av träffarna förverkligades digitalt. Alla grupper träffades också fysiskt 1-2 gånger under året. Deltagarna anpassade sig väl till digital verksamhet och uppskattade att de kunde delta i träffarna i sitt eget vardagsrum.

Under ledning av psykolog Anita Norrdahl förverkligade vi en fortsättning på konceptet vuxenlivskurs, med fokus på kropp, känslor och relationer, i Vasa. Där ingick två träffar för personer med intellektuell funktionsnedsättning och en träff för anhöriga. Under ledning

av psykolog Thomas Londen förverkligade vi en föreläsning- och diskussionsserie med rubriken "Att våga släppa taget", tre digitala träffar. Deltagarna fick därtill uppgifter baserade på deras specifika livssituation. 95% av deltagarna deltog på alla träffar. Deltagarna kom från 10 olika kommuner.

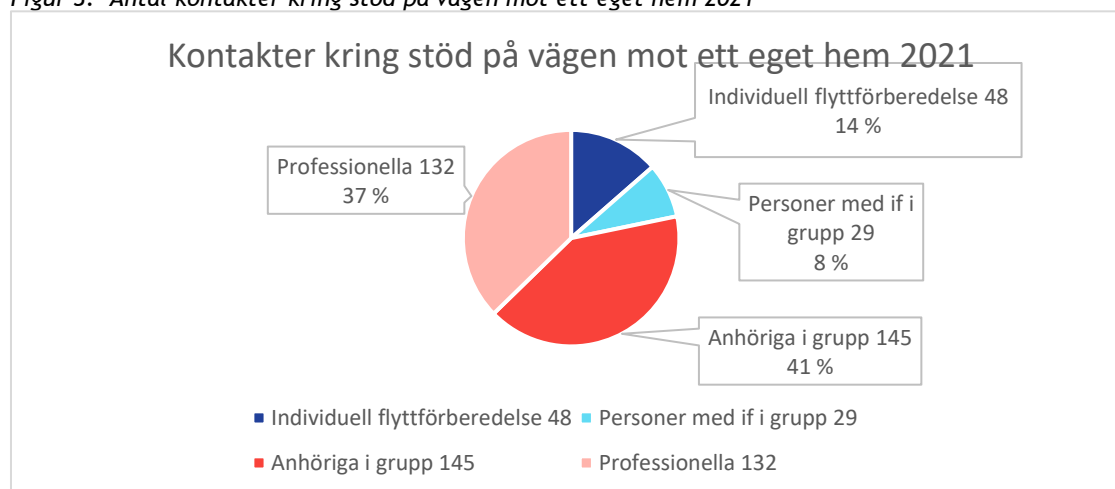
En digital träff, Om det inte går som på Strömsö, med mentaltränare Christoph Treier lockade likaså deltagare från olika delar av Svenskfinland. Treier presenterade olika strategier för att komma vidare, då vardagen för barnen med funktionsnedsättning och för de närstående inte fungerar som förväntat.

En grupp förmän för kommunal boendeverksamhet i Österbotten träffades regelbundet under ledning av FDUV. Gruppen diskuterade och delade med sig av goda lösningar gällande samarbete med anhöriga, delaktighet och självbestämmande inom boendeenheter och olika arbetssätt för dokumentering och uppföljning av kvalitativa omsorgsinsatser.

De nationella kvalitetskriterierna för boende översatte vi till lätt svenska i samarbete med Kårkulla samkommun och LL-center. Kriterierna publicerades på www.asumisentekoja, Handbok om funktionshinderservice - THL och på vår egen webbsajt. Versionen på lättsvenska konkretiserar kriterierna, vilket gör dem mera användarvänliga i vardagen för såväl personer med intellektuell funktionsnedsättning, som för personal inom boendeenheter. FDUV:s Youtubekanal med filmer om olika boendeformer visades 11 740 gånger under året.

Inom FDUV:s stöd på vägen mot ett eget hem arbetade två sakkunniga inom boendefrågor fram till februari, och efter det en sakkunnig på deltid, med stöd av förbundets kurskoordinator på deltid till årets slut. Verksamheten finansieras med medel av STEA.

Figur 3. Antal kontakter kring stöd på vägen mot ett eget hem 2021

5.3 Projektet Steget vidare – från arbetsverksamhet till arbete med lön

Målet med det treåriga projektet *Steget vidare - från arbetsverksamhet till arbete med lön* (2020-2022) är att främja möjligheterna för personer med intellektuell funktionsnedsättning att få lönearbete, genom att sprida kunskap om lönearbete och om arbetsmarknaden, samt skapa fler arbetsmöjligheter. Målgrupper för projektet är personer med intellektuell funktionsnedsättning, professionella, arbetsgivare och anhöriga.

Arbete och sysselsättning för personer med intellektuell funktionsnedsättning kan se olika ut. Det är vanligt att personer med intellektuell funktionsnedsättning deltar i arbetsverksamhet på olika enheter eller i utlokaliserad arbetsverksamhet på vanliga

arbetsplatser, men det är fortfarande få som får målinriktat stöd för att hitta och bibehålla ett lönearbete.

Totalt arrangerade vi 17 kurser eller diskussionsgrupper för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Deltagarna fick ny kunskap, samt möjlighet till reflektion och stöd med att formulera egna mål. Kurserna och grupperna ordnades både digitalt och genom fysiska träffar.

Under året gav vi individuell handledning åt 9 personer med intellektuell eller liknande funktionsnedsättning. Av 9 personer inledde 6 personer anställning eller tidsbunden, utlokaliserad arbetsverksamhet i syfte att nå anställning. De personer som kunde få fortsatt eller kompletterat stöd av arbetslivstränare kom vidare i sin process.

För professionella erbjöd vi utbildning i arbetsfrågor. Totalt arrangerades 8 utbildningar för personalgrupper, 5 föreläsningar för större grupper. Utöver det ordnades 2 digitala träffar för svenskspråkiga professionella. Vi följde även aktivt med utvecklingen av servicen, inklusive lagförändringar som påverkar den arbetsfrämjande servicen. Information spreds bland svenskspråkiga professionella.

Vi kontaktade och besökte arbetsgivare för att informera om rekryteringsmöjligheter. Verksamheten har lett till att personer med intellektuell funktionsnedsättning har fått möjlighet till arbete eller inlett arbetsverksamhet i syfte att få lönearbete. Pandemin har dock försvårat kontakten till arbetsgivare och påverkat arbetsgivares möjligheter till användning av lönesubvention.

Vi översatte en lättläst publikation om kvalitetskriterier inom dagverksamhet och arbetsverksamhet. Den digitala publikationen *Stöd i vardagen* spreds till svenskspråkiga dag- och arbetsverksamhetsenheter. Vi gjorde även en video om vardagen på en dag- och arbetsverksamhet. Projektet bidrog med flera bloggar om aktuella arbetsfrågor och fick mediesynlighet i arbetsfrågor.

Utöver projektledare och projektkoordinator anställde FDUV två projektassistenter år 2021, en i Vasa och en i Helsingfors. Projektassistenterna tillför erfarenhetsexpertis till projektet och kan ge kamratstöd åt deltagare i verksamheten. Projektets styrgrupp, bestående av samarbetspartners, samlades på distans under året.

Under året deltog totalt 325 personer i projektets verksamhet, varav 109 personer med intellektuell funktionsnedsättning, 14 anhöriga och 185 professionella som arbetar med personer med intellektuell funktionsnedsättning. Under året nåddes även 17 arbetsgivare. Projektets verksamhet bestod av kunskapsökning, informationsspridning, spridning av god praxis, samt individuell handledning.

6. LÄRUM

Lärum arbetar för att tillgodose behovet av specialpedagogiskt material på svenska i Finland. Det innebär att Lärum utvecklar, förmedlar och handleder kring nivåanpassade läromedel, lättläst material och hjälpmedel som kan underlätta inläringen eller vardagen för personer med behov av stöd. Till Lärums uppdrag hör också att främja den digitala delaktigheten för personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Lärums verksamhet riktar sig i första hand till personal inom utbildningsområdet, men även personal inom sociala området och anhöriga kan ha stor nytta av att ta del av Lärums verksamhet. Kontakterna från sociala området och anhöriga har ökat under de senaste åren, delvis pga coronapandemin, men även tack vare ett utökat samarbete inom FDUV.

Lärums mål är att personal och anhöriga får mera information och kunskap om material som kan komma till nytta för personer med behov av stöd.

Under året har det skett förändringar gällande Lärums personalresurser. Teamet har haft en teamledare och en pedagogisk handledare på deltid under hela året. En av de pedagogiska handledarna var frånvarande under våren och slutade på Lärum i juni. Från september anställdes två pedagogiska planerare, en till Vasa och en till Helsingfors. Lärum har också haft en försäljningskoordinator på deltid.

Våra samarbetspartners har varit Folkhälsans språk och samspel, Schildts & Söderströms, Natur och Miljö, Utbildningsstyrelsen, Bildningsalliansen, Niilo Mäki institutet, Kårkulla och Opik.

6.1 Spridning och handledning

Året har varit mycket utmanande för Lärum gällande spridningen då inga större evenemang ordnats i fysisk form pga. coronapandemin. I stället har vi satsat på digital spridning genom till exempel tips på sociala medier, nyhetsbrev, videofilmer, digitala nätverksträffar och nätcaféer. Vi har deltagit i evenemang som ordnats för mindre grupper, men den årliga Educa-mässan blev digital och läromedelsrundan genomfördes inte. Detta har naturligtvis påverkat vår möjlighet att nå ut till skolor. Vi har i stället kontaktat lärare och skolor per post och e-post med information från oss.

Under 2021 har vi gett handledning (42 case) och hållit föreläsningar (39 st, 633 deltagare) vilket ofta skedde genom digitala träffar eller i våra utställningar. Antalet besökare (148 st) till materialutställningarna ökade däremot jämfört med året innan, men är fortfarande något under önskad nivå. Möjligheten att se materialet i fysisk form är fortfarande mycket viktigt då man skall avgöra om det passar för en specifik elev. Att sprida material, särskilt nytt material, är svårt enbart i digital form och därför behövs materialutställningarna fortsättningsvis.

Genom webbshopen som sköts via Lärum-förlaget Ab har nivåanpassade läromedel, lättläst material och hjälpmedel förmedlats till hela Svenskfinland. Vi har också tillsammans med Folkhälsan deltagit i utvecklingen av Papunets nya svenska webbsidor.

Trots det utmanande läget under året med många förändringar har vår verksamhet ändå kunnat fortsätta. Genom olika digitala verktyg och sociala medier har vi nått ut till nya personer i vår målgrupp.

6.2 Materialproduktion och övrig verksamhet

Under året gjordes en stor satsning på Lärums hemsida och framför allt på den digitala materialbanken. Materialbanken fick en ny struktur och materialet har delats in i *elevmaterial*, *läromaterial* och *fakta&fortbildning*. Med den nya indelningen är nu den digitala materialbanken mera användarvänlig och leder förhoppningsvis till en större användning. Nu finns det också möjlighet att utöka vårt digitala material. I samarbete med Folkhälsan har nytt material med symbolstöd utarbetats till Solklart omgivningslära. Vi har också producerat nytt material till vår materialbank, i form av lätta arbetsuppgifter till våra lättlästa Muminböcker och en ekonomi-ordbok.

Under året har vi också färdigställt ett arbetshäfte till begreppskorten om klimatförändringen som utkom 2020. Arbetshäftet består av arbetsuppgifter som bygger på begrepp och ord kring miljöproblem, orsaker, följder och påverkningsmöjligheter samt ger underlag för klimatsmarta diskussioner.

Utöver dessa läromedel och material har Lärums pedagoger utarbetat kortfattade handledningar inom olika teman, till exempel *Att handleda vuxna personer med intellektuell funktionsnedsättning*, *Sinnesupplevelser - en handledning om sensorisk integration* och *Tydliggörande pedagogik*.

För att främja den digitala delaktigheten höll vi en digital IKT-kurs för handledare och pedagoger, i samarbete med Bildningsalliansen. Kursen hade 6 deltagare och vi har fört diskussioner med enheter inom den fria bildningen om att ordna IKT-kurser för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Vi har också producerat ett handledningsmaterial och en plansch för hur man stöder personer med intellektuell funktionsnedsättning att använda IKT.

7. LL-CENTER

LL-Center arbetar med och för lätt svenska i Finland. Till målgrupperna hör personer som till exempel på grund av intellektuell funktionsnedsättning, minnessjukdom eller annat modersmål har svårt att läsa eller förstå allmänspråk och behöver lätt språk för att kunna ta till sig samhällsinformation, nyheter och litteratur. LL-Center fortsatte under 2021 att producera lättlästa nyheter och aktualiteter, granska lättlästa texter, erbjuda textbearbetning, rådgivning och kurser i att skriva lättläst, sprida information om behovet av lätt svenska och utbilda läsombud och frivilliga högläsare.

Vid LL-Center arbetade under 2021 tre heltidsanställda och en deltidanställd person. Det täta samarbetet med Selkokeskus vid Kehitysvammaliitto fortsatte. Referensgruppen för lätt språk, med experter och representanter för målgrupperna, stödde LL-Center med utveckling, främjande och spridning av lätt svenska i Finland. Verksamheten finansierades till största delen med medel från STEA, men även med bidrag från Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne och Konstsamfundet samt intäkter från textbearbetningar och kurser.

7.1 LL-Bladet

Den lättlästa nyhetstidningen LL-Bladet genomgick under året en reform. I samband med reformen bytte tidningen namn till Lätta bladet. Reformen var gemensam för den svenska tidningen och systertidningen Selkosanomat. Reformarbetet gjordes i samarbete med studerande vid yrkeshögskolan Metropolia och gällde både papperstidningen och webbtidningen. Lätta bladet som papperstidning utkommer nu med åtta nummer per år. Webbtidningen uppdateras flera gånger i veckan. Under våren utkom LL-Bladet ännu varannan vecka med tio nummer av papperstidningen. Från och med september ändrades utgivningstakten och fyra nummer utkom under hösten med namnet Lätta bladet.

Precis som LL-Bladet, erbjuder Lätta bladet nyheter och aktualiteter som är lättare att förstå än nyheter i vanliga tidningar, då både språket och innehållet är mera lättläst. En årsprenumeration på LL-Bladet/Lätta bladet kostade 25 euro. Webbtidningen är gratis. Tidningen ges ut i samarbete med Selkokeskus vid Kehitysvammaliitto. I oktober öppnade LL-Center ett Instagramkonto för Lätta bladet, där bilder och kortare artiklar ur tidningen publiceras.

I samband med Lätta bladets webbtidning fortsatte LL-Center att publicera nyheter med symbolstöd för läsare som behöver ännu lättare nyheter. Nyheterna med symbolstöd görs i samarbete med Papunet vid Kehitysvammaliitto.

Papperstidningens upplaga var cirka 700. Tidningen nådde ändå mångdubbelt fler eftersom den ofta läses i grupp på boenden och dagverksamheter och i skolor. Webbtidningen hade 41 057 användare och 59 083 sessioner. Symbolnyheterna hade 1 904 användare och 2 764 sessioner. Användarna för båda var något färre än under 2020, vilket kan bero på att webbtidningens teknik, i samband med reformarbetet, stundtals inte fungerade optimalt. En annan orsak kan vara att antalet användare steg kraftigt under 2020 då pandemin brutit ut och behovet av lättläst information var extra stort.

7.2 Textbearbetning, rådgivning och kurser i att skriva lättläst

LL-Center har av Selkokeskus getts i uppdrag att granska svenskspråkiga lättlästa texter och bevilja rätten att märka dem med symbolen för lättläst om de uppfyller kriterierna för lätt svenska. Det är ofta myndigheter och olika organisationer som beställer granskningar. På beställning gör vi också bearbetningar till lättläst och översätter texter från lätt finska till lätt svenska. Målet är att det ska finnas mera information på lätt svenska ute i samhället och att den ska vara av god kvalitet. Under 2021 gjorde vi 43 granskningar, bearbetningar och översättningar. Bland beställarna fanns FPA, Institutet för hälsa och välfärd (THL), Regionförvaltningsverket, Justitieministeriet, Inrikesministeriet, Social- och hälsovårdsministeriet, flera bibliotek, Fimea, Konsumentförbundet, Ateneum, Soite, Minnesförbundet, SFP och Föreningen för förebyggande rusmedelsarbete (EHYT).

LL-Center erbjuder också rådgivning om lätt svenska, både i samband med textarbetena och enligt behov. Rådgivningsuppdragen under 2021 var 62.

Målet för LL-Centers skrivkurser är att fler ska känna till hur man skriver lättläst. År 2021 ordnade vi fyra kurser med sammanlagt 43 deltagare. Kurserna var digitala och bestod av två kursdagar och hemuppgifter. På vissa kurser behandlade vi också talat lätt språk.

7.3 Läsombud och frivilliga högläsare

Målet för LL-Centers läsombudsverksamhet är att personer med intellektuell funktionsnedsättning eller minnessjukdom som har svårt att läsa själva ska få ta del av högläsning på sitt boende eller sin dagverksamhet, och att lättlästa böcker, nyheter och information ska nå bättre fram till de här målgrupperna. Läsombud utbildas bland omsorgspersonal och de har i uppdrag att ordna regelbundna läsestunder, läsa högt för servicetagarna och se till att det finns lättläst litteratur och information för dem. Under 2021 ordnade vi en digital och en fysisk kurs för nya läsombud med sammanlagt 14 deltagare.

I samarbete med Folkhälsan utbildar vi också frivilliga högläsare som besöker äldreboenden och läser högt för en grupp eller för enskilda invånare. På grund av coronapandemin var det under 2021 periodvis svårt för högläsarna att besöka boenden fysiskt. Många hade dock redan år 2020 kommit bra i gång med att läsa högt digitalt och fortsatte med det. Vi utbildade nya frivilliga högläsare på en digital kurs i Sydösterbotten och på en fysisk kurs i Helsingfors, sammanlagt 17 personer.

Förutom att utbilda nya läsombud och frivilliga högläsare, satsade vi på stöd och inspiration till tidigare utbildade, för att garantera att läsverksamheten fortsätter på de enheter där den har kommit i gång. Det gjorde vi genom inspirationsträffar, nyhetsbrev och en Facebookgrupp. För läsombud ordnades två digitala träffar och för frivilliga högläsare tre träffar. I inspirationsträffarna deltog sammanlagt 27 personer. I Facebookgruppen för läsombud och högläsare hade vi kampanjer med inspiration för högläsning och gav tips på nya lättlästa böcker. Gruppen hade 82 medlemmar.

I februari utmanade LL-Center igen alla läsombud, högläsare och andra intresserade att fira den internationella högläsningdagen med extra festliga läsestunder för sina klienter. 36 enheter inom special- och äldreomsorgen runtom i Svenskfinland deltog i firandet och ett stort antal åhörare fick således njuta av högläsning den dagen. Högläsningdagen fungerade också som en inspirationskick för många enheter att igen komma i gång med högläsning.

7.4 LL-centers påverkansarbete

Målet för LL-Centers informations- och påverkansarbete är att sprida och öka kunskapen om lätt språk och om lättläst material bland olika yrkesgrupper och inom myndigheter och organisationer.

År 2021 föreläste vi om lätt språk för bland annat politiker, bibliotekarier, kyrkans anställda, universitetsanställda, kulturarbetare och översättare. Sammanlagt 279 personer deltog i de sex föreläsningarna.

Vårt nyhetsbrev utkom sju gånger och hade 445 mottagare, med en öppningsfrekvens på 39%. Webbplatsen ll-center.fi hade 5 715 användare, vilket var dubbelt mer än år 2020. Webbplatsen riktar sig främst till yrkespersoner som jobbar med eller producerar material för målgrupperna för lätt svenska. Därtill har vi webbplatsen lättläst.fi som riktar sig direkt till målgrupperna och innehåller lättläst information om olika ämnen och länkar till andra lättlästa sidor. År 2021 hade lättläst.fi 8 522 användare, vilket var 4 000 fler än i fjol. Vi fortsatte att sprida information om lätt svenska på Facebook och öppnade på hösten även ett Twitterkonto.

I samarbete med Luckans projekt Tillgänglighet för alla gjorde vi en video om lätt språk, och i samarbete med Vasa biblioteks regionala utveckling en webbaserad introduktion i lätt svenska.

Coronapandemin gjorde det fortsättningsvis svårt att ordna fysiska materialpresentationer, men trots det kunde vi bland annat delta i bokmässan i Helsingfors i oktober. Där deltog vi också i YLE Vegas Slaget efter tolv som direktsändes från bokmässan och handlade om svaga läsares rätt till läsning.

I november gjorde vi ett marknadsföringsutskick av nya Lätta bladet till ca 100 enheter inom omsorg och integrationsutbildning. LL-Center fortsatte att föra fram betydelsen av att myndigheterna producerar lättläst information även på svenska. Vi kommenterade bland annat planerna på den nya nationalspråkslagen, som nu starkt lyfter fram lätt språk. LL-Center koordinerar en svensk referensgrupp för lätt språk. Medlemmarna i gruppen bidrog till att sprida information och påverka genom sina nätverk. Referensgruppen samlades till två möten och höll däremellan kontakt via e-post. Gruppen har 15 medlemmar. LL-Center fortsatte också att sprida information om lätt svenska i den nationella delegationen för lätt språk, Selkokielen neuvottelukunta.

8. STEG FÖR STEG

Föreningen Steg för Stegs uppgift är att arbeta för att personer med intellektuell funktionsnedsättning ska synas och höras och vara delaktiga i samhället. Personer med intellektuell funktionsnedsättning bör ha möjlighet att påverka och fatta beslut, såväl internt inom föreningen och förbundet, som i samhället i stort. Våra medlemmar påverkar beslutsfattare och upplyser allmänheten om sina rättigheter, behov och resurser.

Coronapandemin, och de restriktioner pandemin fortsättningsvis medförde, påverkade vår verksamhet under en stor del av verksamhetsår 2021.

Föreningens nio lokala grupper samlades till både fysiska och digitala träffar. De lokala grupperna träffades sammanlagt 53 gånger under året, vilket är fler än tidigare år. Sammanlagt deltog 95 medlemmar i den lokala verksamheten. Vi har bl.a. arrangerat diskussionsträffar med kommunalvalskandidater från olika partier, träff med Ekenäs handikappråds tidigare ordförande Erik Munsterhjelms, diskussionsträffar om arbete med arbetslivstränare Aya Lundsten och Carina Enberg samt infoträffar om välfärdsområdesvalet.

Under verksamhetsåret 2021 fortsatte vi att erbjuda digitala nätcaféträffar för våra medlemmar, sammanlagt 17 tematiska nätcaféträffar och inbjudna gäster. Nätcaféserien, Funkar så här - nätcafé om funktionshinder, ordnades sex gånger med inbjudna gäster som själva har en funktionsnedsättning. Gäster var Ulf Gustafsson, Siw Östman, Alaric Mård, Karl-Mikael Grimm, Paulina Hannus, Christa Mickelsson och Rosanna Fellman. SAMS jurist Elias Vartio gästade ett nätcafé under våren.

Tillsammans med Marthaförbundets hushållsrådgivare, Elisabeth Eriksson, ordnade vi fyra nätcaféträffar där deltagarna fick lära sig tillreda enkla maträtter. I samarbete med FDUV:s projekt Steget vidare ordnade vi ett nätcafé om arbete tillsammans med Inre Ringen från Sverige, och under temaveckan ett nätcafé med temat arbetsplatsmobbing med psykolog Thomas Londen från Kårkulla och enhetschef Ulrika Paavolainen från Folkhälsan som inbjudna gäster.

Steg för Stegs erfarenhetstalare är en viktig del av föreningens påverkansarbete. Erfarenhetstalarna besöker exempelvis skolor och berättar hur det är att leva med en intellektuell funktionsnedsättning. Steg för Steg har 16 utbildade erfarenhetstalare från olika orter i Svenskfinland. Vår andra erfarenhetstalare som använder alternativ och kompletterande kommunikation, AKK, blev färdig med sin utbildning år 2021. Under året hade erfarenhetstalarna sammanlagt 10 uppdrag, vilket är färre än tidigare år. De flesta uppdragen hölls digitalt. Beställare har varit bl.a. Helsinge skola, Folkhälsan, Arcada, Axxell, Yrkesakademien i Pedersöre och SAMS.

Steg för Steg utbildar regelbundet sina medlemmar och handledare. Vi erbjuder erfarenhetstalare och styrelsemedlemmar en digital utbildning för att öka deras kunskap om målgruppens situation när det gäller sysselsättning och service. Inbjudna föreläsare var sakkunniga Melanie Shametaj och Vanessa Westerlund från FDUV. Några erfarenhetstalare fick även individuell fortbildning inför specifika uppdrag. För den nyvalda styrelsen ordnades utbildning kring föreningsarbete och styrelsearbete i början av året.

En viktig resurs i föreningen är handledarna. År 2021 hade föreningen 27 handledare som var engagerade i verksamheten. Vi erbjuder digitala handledarfortbildningar om bl.a. föreningsarbete och delaktighet i lokala grupper.

Vi genomförde tre kampanjer under året. På Världsdagen för Downs syndrom genomförde vi i samarbete med DUV i Mellersta Nyland och SAMS vänverksamhet ett direktsänt evenemang från Luckan i Helsingfors. I samband med kommunalvalet genomförde vi en kampanj med temat lönearbete. Under kampanjen bjöd de lokala grupperna in kommunalvalskandidater till sju diskussionsträffar, på vår kampanjwebbsida spred vi information till allmänheten och tips till politiker om hur man kan skapa jobb för personer med funktionsnedsättning, vi tryckte även kampanjkort som delades ut till kommunalvalskandidater. Under temaveckan för personer med intellektuell funktionsnedsättning genomförde vi en kampanj i samarbete med FDUV. Årets tema var antimobbing och vi publicerade även en kampanjvideo.

Samarbete med andra organisationer är viktigt när det gäller påverkansarbete kring frågor som berör personer med intellektuell funktionsnedsättning. Vi samarbetade med andra funktionshinderorganisationer och fick vår röst hörd i olika arbetsgrupper.

Under år 2021 medverkade Steg för Steg i media sju gånger. Vi informerade aktivt om vår verksamhet via vårt medlemsblad, på webbplatserna stegforsteg.fi och framsteg.fi, vår kampanjwebbplats, på Facebook och på Twitter. Tre medlemsblad skickades ut till medlemmarna under året. Vi skrev 22 inlägg på webbplatsen. På Facebooksidan publicerade vi 89 inlägg. Vid utgången av år 2021 hade Steg för Steg 219 medlemmar. Under året förnyade vi vår broschyr om föreningen.

Steg för Steg har tre deltidsanställda som arbetar med att koordinera verksamheten och sköta föreningens administration. Steg för Stegs verksamhet finansieras till största delen

med STEA-understöd. Föreningen ordnar årligen även övrig verksamhet finansierad av finlandssvenska stiftelser och fonder.

9. INFORMATION OCH KOMMUNIKATION

FDUV har haft en målmedveten informationsspridning och profilering via olika kommunikationskanaler. Syftet är att dels nå medlemmar och andra personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga, dels att nå beslutsfattare och allmänheten för att öka kunskapen om målgruppen och deras resurser och behov.

Medlemstidningen *Gemenskap & påverkan (GP)* utkom planenligt med 4 nummer (upplaga 2600). En del av tidningen är på lätt svenska och artiklar publiceras även på webben.

Förbundet har även bidragit med material till tidningen *Funktionsrätt i samarbete, FUNK*. FDUV:s medlemmar får *GP* och *FUNK* som medlemsförmån.

Vi har uppdaterat webbplatsen fduv.fi regelbundet med nyheter, artiklar, blogginlägg, information om verksamhet och annan relevant information. Webbplatsen har separata lättlästa sidor riktade till personer med intellektuell funktionsnedsättning. Under året har nyheter och andra texter publicerats i medeltal drygt 2 gånger i veckan, samtidigt som äldre texter uppdaterats.

FDUV har varit aktivt på sociala medier, Facebook räknar vi som vår främsta kanal, men Instagram blir allt viktigare medan Twitter fungerar som en kanal mot samhällsdebattörer, media och samarbetspartner.

Även på sociala medier fortsätter vi att växa, även om algoritmerna gör att det är ännu svårare än tidigare att få synlighet. Vi har dock många trogna följare vilket syns i förhållandevis bra engagemang. På FDUV:s Facebooksida har antalet gillare ökat till 3416 (se figur 5), men det betyder inte att vi når alla dessa.

På Twitter hade vi vid årets slut 816 följare mot 751 året innan, så en mycket blygsam ökning. På Instagram hade vi 848 följare mot 580 året innan. (se figur 6 och 7)

På grund av coronapandemin har behovet av nytt tryckt material varit minimalt. I stället har vi utvecklat vår digitala kommunikation. Ett nyhetsbrev med 920 mottagare skickades ut till medlemmar, professionella och andra intresserade och ett elektroniskt föreningsbrev skickades uttryckligen ut till föreningarnas förtroendevalda och personal. Nyhetsbrevet skickades ut ca en gång i månaden och föreningsbrevet, med aktuell information som berör specifikt föreningarna, skickades ut ca fyra gånger per år. (se figur 8)

Även LL-Center och Lärum har elektroniska nyhetsbrev.

Under året har vi förverkligat fem större kampanjer/specialsatsningar:

- **En kommun för alla** En kampanj inför kommunalvalet 2021 i samarbete med SAMS - Samarbetsförbundet kring funktionshinder och dess medlemsförbund.
- **Rocka sockorna** inför och under internationella Downs syndrom-dagen.
- **Foto-tävling** med syfte att engagera personer med intellektuell funktionsnedsättning att fotografera sin vardag. Det kom in 34 bidrag.
- **Temaveckan** för personer med intellektuell funktionsnedsättning som i år hade fokus på antimobbning med sloganen Säg nej till mobbning.
- **Gemensam kampanj inför välfärdsområdesvalet 2022, "Välfärden angår alla"** tillsammans med SAMS-Samarbetsförbundet kring funktionshinder och dess medlemsförbund.

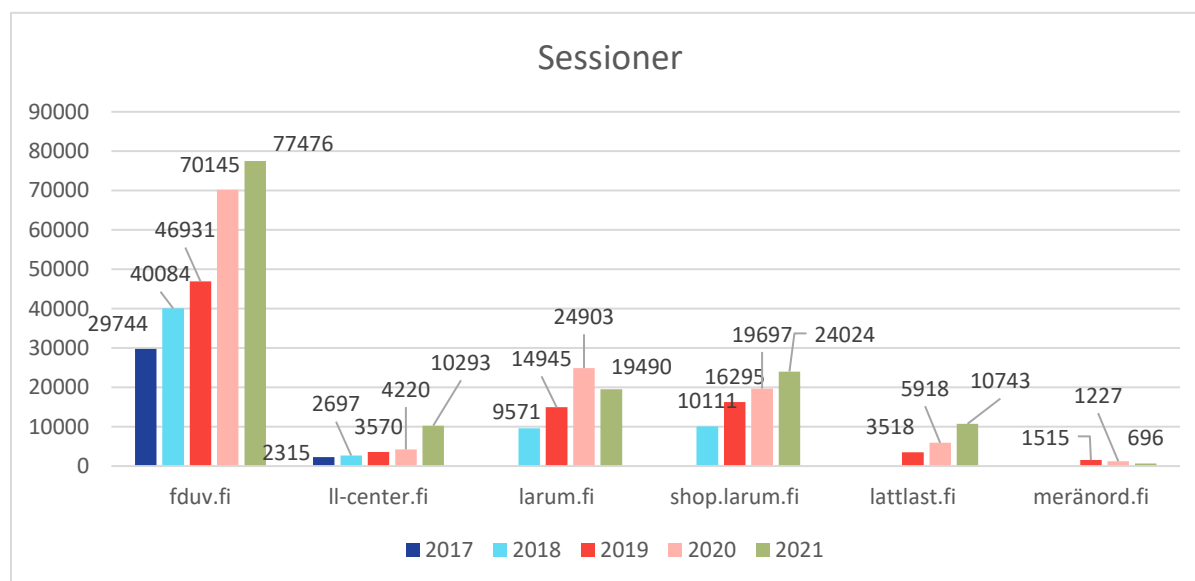
Tillsammans med SAMS och dess medlemsförbund (FDUV, FMA, FSS, Svenska hörsselförbundet och Psykosociala förbundet) planerades och genomfördes två gemensamma kampanjer ” En kommun för alla” och ”Välfärden angår alla” inför kommunalvalet i januari och inför välfärdsområdesvalet i december 2021. Syftet var att uppmana medlemmarna att rösta och sprida information om varför valen är viktiga för personer med funktionsnedsättning. Kampanjerna bestod av en informationsvideo om valen och två webinarier med inbjudna talare. Under webinarierna diskuterades bland annat kommunernas framtida roll och de nya välfärdsområdenas uppgifter och hur man ska trygga vården på svenska. FDUV gjorde en stor insats i båda kampanjerna.

Vi skickade fem pressmeddelanden och skrev fem insändare, vilket gav förbundet stor mediasynlighet under 2021: vi syntes 60 gånger under året i olika medier. Synligheten i media 2021 gällde främst vårdformen, service på svenska för personer med intellektuell funktionsnedsättning, Kårkullas roll, coronapandemin och vårt arbete för personer med intellektuell funktionsnedsättning.

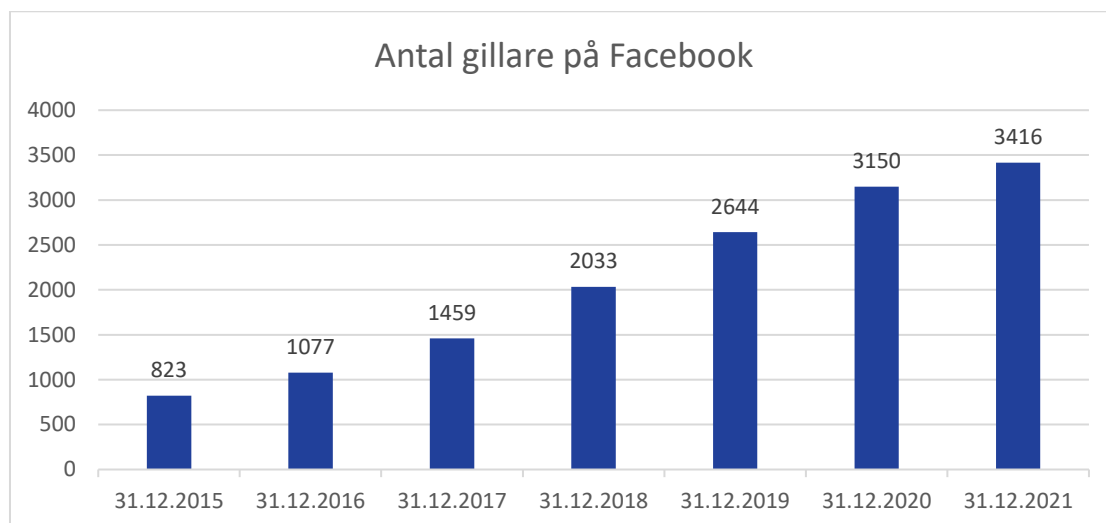
Informatören koordinerade förbundets information och marknadsföring, samt bistod de övriga anställda gällande dito. För GP finns ett redaktionsråd som utvärderar varje nummer av tidningen och planerar följande nummer. Dessutom finns en kampanjgrupp bestående av personal som representerar olika verksamheter. Gruppen planerar och utvärderar förbundets större kampanjer.

FDUV upprätthåller ett specialbibliotek med bland annat Lättlästa böcker och facklitteratur. Under året gjordes en plan för hur specialbiblioteket ska utvecklas. Bland annat ska fokus ligga på lättläst litteratur, men på grund av coronapandemin har planen inte ännu förverkligats fullt ut.

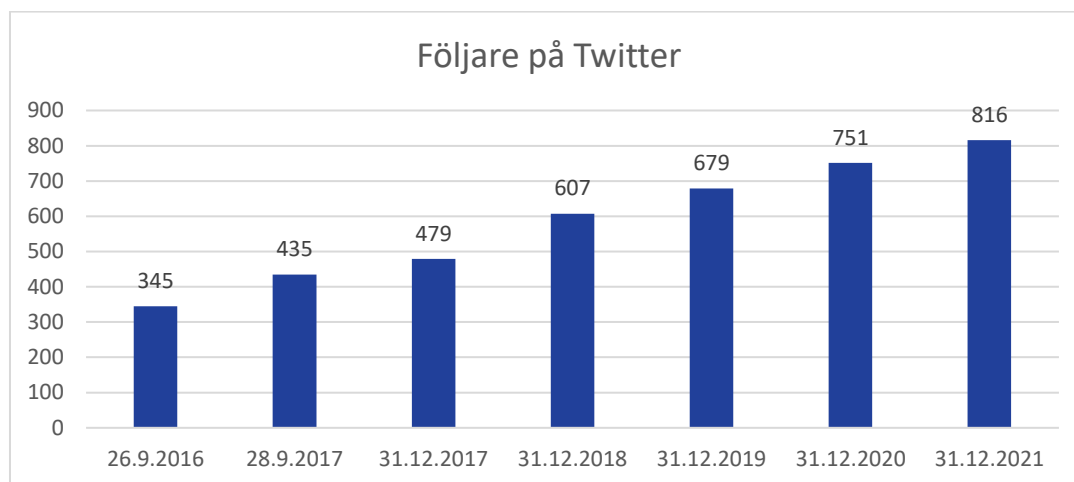
Figur 4. Antalet besök på webbplatserna. En session registreras då användaren är aktiv på webbplatsen och är giltig i 30 minuter. Om samma användare återvänder senare samma dag registreras det som en ny session.

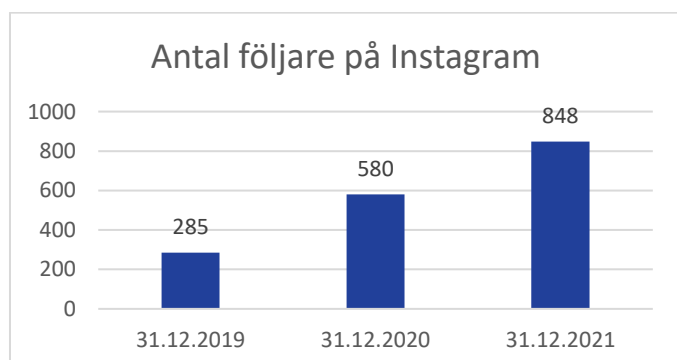
Figur 5. Antalet personer som gillar FDUV:s sida på Facebook. Dessa ser inte automatiskt alla våra inlägg. Om många reagerar på inläggen kan de däremot nå betydligt fler än dessa.

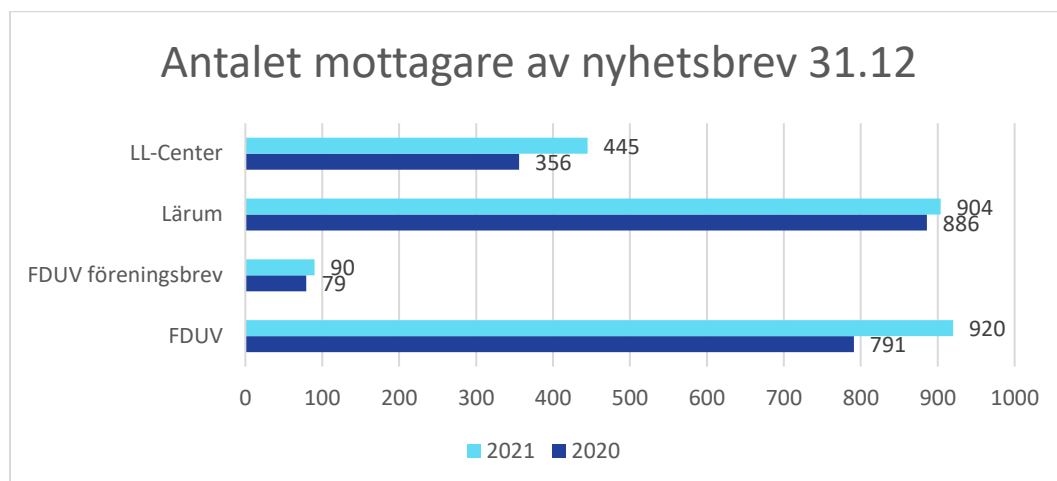
Figur 6. Antalet följare på Twitter 31.12.2021.

Figur 7. Antalet följare på Instagram 31.12.2021.

Figur 8. Antalet mottagare av våra nyhetsbrev: FDUV:s nyhetsbrev, FDUV:s föreningsbrev, Lärums nyhetsbrev och LL-Center nyhetsbrev.

10. SAMARBETE

10.1 Nationellt samarbete

FDUV samarbetar aktivt med många olika organisationer. Det mest omfattande samarbetet bedriver vi via styrelseuppdrag och i olika samarbetsgrupper.

FDUV är medlem i SAMS - Samarbetsförbundet kring funktionshinder. Under 2021 representerade vice ordförande Beatrice Wahlström FDUV i SAMS:s styrelse, där hon verkade som förbundets ordförande. Styrelsemedlem Irja Bergholm var hennes ersättare. Informatören ingår i tidningen Funktionsrätt i samarbets redaktionsråd.

Förbundets verksamhetsledare Lisbeth Hemgård är styrelsemedlem i Samverkan inom funktionsnedsättning och Aspa-stiftelsen. Dessutom representerar verksamhetsledaren förbundet i Kehitysvammaliittos fullmäktige. Verksamhetsledaren ingår också i ledningsgruppen för Delegationen för boende för personer med utvecklingsstörning (KVANK) som representerar alla större aktörer inom boendeservice för personer med intellektuell funktionsnedsättning i Finland. Förbundets personal i boendeverksamhet och påverkansarbete har deltagit i KVANK:s arbetsgrupper, som behandlar boendekvalitet, daglig verksamhet och verksamhet för barn och unga.

Verksamhetsledaren är därtill medlem i SOSTE Finlands social och hälsa rf:s grupp för svenskspråkiga organisationer. Dessutom har FDUV:s personal deltagit i Handikappforums nätverksträffar och föreningskoordinatören i södra Finland har representerat förbundet i arbetsgruppen för SAMS:s vänverksamhet. Förbundet har även representation i LL-Bladets redaktionsråd, Papunets ledningsgrupp och i delegationen för lättläst litteratur (Selkokielen neuvottelukunta).

FDUV har därtill under året blivit kallad till olika tillfälliga arbetsgrupper kring vårdreformen som Social- och hälsovårdsministeriet och Institutet för hälsa och välfärd (THL) initierat. Syftet med de olika arbetsgrupperna har varit att samla in information om hur personer med intellektuell funktionsnedsättning påverkas av de planerade förändringarna inom omsorgen. Personalen deltar även i olika nätverksträffar som Förbundsarenan ordnar.

10.2 Nordiskt samarbete

Genom sitt medlemskap i Inclusion Nordic (tidigare Nordiska Samarbetsrådet NSR) vill FDUV, tillsammans med sina systerorganisationer i Norden, medverka till en bättre bevakning av medborgarverksamhet och övriga samhällsfrågor gällande personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Nordiska samarbetsrådet NSR skulle under 2021 ha haft sitt årliga möte i Köpenhamn. På grund av coronapandemin hölls mötet digitalt via Microsoft Teams och i ett mycket mindre format.

10.3 Internationellt samarbete

FDUV är medlem i Inclusion Europe och i Inclusion International, båda intresseorganisationer för personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras familjer. FDUV har delat medlemskap i båda organisationerna tillsammans med Kehitysvammaisten Tukiliitto. Under året deltog FDUV främst genom att aktivt kommentera material och kampanjer som Inclusion Europe initierat. Kehitysvammaisten Tukiliitto arrangerade i början av sommaren tillsammans med Inclusion Europe en konferens på distans. FDUV deltog främst via projektet Steget vidare.

10.4 Utvecklingsarbete

FDUV:s samarbete med vår kenyanska systerorganisation KAIH (Kenya Association for the Intellectually Handicapped) fortsatte år 2021. Målet med samarbetet är att personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga ska öka sina möjligheter att påverka sin närmiljö och bli delaktiga i samhället. Projektet är en del av det finländska partnerskapsprogrammet Samverkan inom funktionsnedsättning. År 2020 fick partnerskapsprogrammet ökad finansiering från utrikesministeriet två år framåt, och också FDUV:s projekt fick tilläggsfinansiering. År 2021 var det sista året av en fyraårig projektperiod och projektet fortsätter med en ny period år 2022.

KAIH har cirka 3 000 medlemmar organiserade i föräldragrupper och brukargrupper i 11 distrikt i Kenya. Under år 2021 anställde KAIH regionala koordinatörer för att stöda familjer och medlemmar i olika delar av Kenya och KAIH kunde ordna mer traditionell verksamhet igen, trots coronapandemin. Genom att anställa regionala koordinatörer stödjer vi familjer till större delaktighet och deras barn till större självständighet.

FDUV:s samarbetsprojekt i Zanzibar fortsatte under 2021. Målet med projektet är att erbjuda unga yrkesutbildning i en inkluderande miljö. FDUV samarbetar med Kehitysvammaliitto, som koordinerar projektet, samt Kehitysvammaisten Tukiliitto och ZAPDD (Zanzibar Association for People with Developmental Disabilities) i Zanzibar.

11. FÖRVALTNING

Årets resultat är ett överskott på 199 772 euro. Förbundets ordinarie verksamhetsunderskott för 2021 är 661 022 euro, vilket är cirka 57 260 euro mindre än det budgeterade på 718 281 euro.

Under 2021 utvecklades verksamheterna ytterligare för att anpassas till läget med den rådande pandemin, vilket också syns i det ekonomiska utfallet för 2021. Kostnaderna för 2021 var ungefär på samma nivå som året innan, men cirka 21 % lägre än år 2019. Flera

verksamheter hade större överskott än planerat. Överskotten överfördes till 2022 eller återbetalades.

Förändrade verksamhetsförutsättningar och minskat understöd från STEA gjorde att styrelsen i januari 2021 beslöt att samarbetsförhandlingar skulle inledas i syfte att anpassa delar av verksamheten. Samarbetsförhandlingarna slutfördes i mars 2021 och resulterade i att två heltidsanställningar blev deltidsanställningar på 50%. Dessutom permitterades de två kontorsbiträdena på Helsingforskontoret, eftersom personalen, på grund av pandemin, mestadels jobbade på distans. Kontorsbiträdenas arbetsuppgifter är beroende av att övrig personal är på plats på kontoret.

Den ordinarie verksamhetens underskott på 661 022 euro balanserades upp med STEA:s allmänna understöd, Finlands Svenska Omsorgsstiftelses bidrag, donationer och medel från investerings- och finansieringsverksamheten. Resultatet av investerings- och finansieringsverksamheten gav ett överskott på 203 538 euro, vilket är cirka 164 000 euro över det budgeterade. Överskridningen utgjordes till största delen av vinst i samband med försäljning av värdepapper. I placeringsverksamhetens resultat för 2021 uppgick återtagen nedskrivning till cirka 31 000 euro. Budgeterat netto från placeringsverksamheten för 2021 var 39 400 euro.

Den ordinarie verksamhetens totala kostnader minskade från föregående år med 1,4 procent och var 1 826 859 euro. De budgeterade kostnaderna för året var 2 305 783 euro. Verksamhetens förverkligade intäkter ökade i jämförelse med föregående år med 1,9 procent till 1 165 836 euro. De budgeterade intäkterna var 1 483 502 euro.

FDUV:s styrelse sammanträdde för nio styrelsemöten (varav tre möten via epost) under 2021. Arbetsutskottet möttes tre gånger. De flesta mötena arrangerades på distans. Styrelsemötena arrangerades så att man kunde delta antingen digitalt eller på Helsingfors- eller Vasakontoret. Förbundet hade därtill ett vårmöte och ett höstmöte.

Ledningsgruppen, som bestod av teamledarna, informatören och verksamhetsledaren, samlades 11 gånger under året. De olika teamen hade regelbundna möten. Personalen hade personalmöten ungefär en gång i månaden på distans. Mötena protokollfördes.

Under året riktade förbundet två interna enkäter till de anställda. Den ena gjordes i samarbete med Veritas, och var en omfattande enkät om arbetsvälmående. Enkätresultaten delgavs och diskuterades med ledningsgruppen, personalen och arbetarskyddskommissionen.

Den andra enkäten gjordes för att utreda hur väl administrationen stöder personalen i sitt arbete. I enkäten frågades också om det nu fanns behov av annorlunda stödformer med anledning av distansarbetet på grund av coronapandemin.

En gemensam personaldag ordnades för hela personalen på Solvalla i Esbo i oktober. En ny arbetarskyddskommission valdes i december 2021 för perioden 2022-2023. Arbetarskyddskommissionen sammanträdde oftare än vanligt på grund av pandemin.

Tämä dokumentti on allekirjoitettu sähköisesti Sarake Sign-järjestelmällä
Detta dokument har underskrivits elektroniskt med Sarake Sign
This document has been electronically signed using Sarake Sign

Päiväys / Datum / Date: 13.04.2022 19:38:30

DUV i Västnyland och Kimitonejden

Leo Puhakka

Leo Puhakka

*Kaksiosainen henkilötunnistus
Två faktor person identifikation
Two-factor person identification*

Päiväys / Datum / Date: 13.04.2022 08:21:01

Lisbeth Hemgård

Lisbeth Hemgård

*Kaksiosainen henkilötunnistus
Två faktor person identifikation
Two-factor person identification*

Päiväys / Datum / Date: 12.04.2022 16:27:38

FDUV

Lotta Vaskola-Åminne

Lotta Vaskola-Åminne

*Kaksiosainen henkilötunnistus
Två faktor person identifikation
Two-factor person identification*

Päiväys / Datum / Date: 12.04.2022 17:43:02

Henrik Gahmberg

Henrik Gahmberg

*Kaksiosainen henkilötunnistus
Två faktor person identifikation
Two-factor person identification*

Päiväys / Datum / Date: 12.04.2022 16:36:54

DUV i Västra Åboland

Anna Ilmoni

Anna Ilmoni

*Kaksiosainen henkilötunnistus
Två faktor person identifikation
Two-factor person identification*